

Έλα βρε μάνα. Κάτσε. Κάτσε δίπλα μου και πες μου.

Πες μου για τότε, που ήσουν εσύ τεσσάρων, η τρίτη από τα πέντε παιδιά που άφησε πίσω ο παππούς ο Λάμπρος σαν βγήκε στο βουνό να για να σταθεί απέναντι από τους φασίστες του Χίτλερ.

Πες μου για τους δωσίλογους και τους συνεργάτες των Γερμανών που σε τρόμαζαν τα βράδια. Μη και δεν ήταν Έλληνες; Και αφού ήταν, πώς και δεν είχαν έμφυτη την ανάγκη να πολεμήσουν τον τύραννο; Τρόμαζες πολύ σαν έπαιρναν οι Γερμανοί τη Λάμπραινα για “συζήτηση”; Έκλαιγες ή ήσουν θυμωμένη;

Πες μου για τα τραγούδια που έλεγες στα μικρότερα όταν έλειπε η μάνα.

Πες μου για τότε που τα έκρυβες μέσα στο σιτάρι για να μην τα βρούνε οι “πατριώτες” συνεργάτες των Γερμανών και τα τρομάξουν.

Έλα βρε μάνα. Κάτσε. Κάτσε δίπλα μου και πες μου.

Πες μου για μετά που κατάλαβες πως δεν θα έχεις στο εξής πατέρα γιατί ο δικός σου πατέρας διάλεξε να σταθεί απέναντι και όχι δίπλα στους φασίστες.

Πες μου βρε μάνα. Πες μου πόσο περήφανη ένιωθες γι’ αυτό σε όλη σου τη ζωή και πόσο πολύ θα ντρεπόσουν αν ήταν δωσίλογος ή μαυραγορίτης!

Πες μου για μετά που πήγες στο σχολείο, που ήσουν το ορφανό όπως και πολλά ακόμη παιδιά από το χωριό. Βλέπεις ήταν ανταρτοχώρι όχι παίξε γέλασε.

Πες μου για όταν πήγες στο γυμνάσιο για να μάθεις γράμματα κατά πως ήθελε ο πατέρας αλλά βιβλία δεν είχες. Μήτε και παπούτσια. Και το φαί λιγοστό. Μα δεν σ’ ένοιαζε τόσο γι’ αυτά. Για τα βιβλία σε πονούσε. Που δεν τα είχες και δεν μπορούσες να διαβάσεις τα μαθηματικά.

Είχε το γειτονόπουλο και φαί και παπούτσια και βιβλία. Μα δεν σου έδινε. Για τα βιβλία λέω. Για να διάβαζες κι εσύ δυο αράδες μπας και τέλειωνες το γυμνάσιο.

Πάλεψες, προσπάθησες. Πες πόσο προσπάθησες. Δεν μπόρεσες όμως να γίνεις “άριστη”.

Έλα βρε μάνα. Κάτσε. Κάτσε δίπλα μου και πες μου.

Πες μου για μετά. Για τη δουλειά στα χωράφια. Για το να μεγαλώνετε πέντε παιδιά και μία μάνα μόνη που δεν προλάβει να σκουπίζει τα δάκρυα για να μην τη δείτε να κλαίει.

Πες μου για το πόσο σου άρεσε να τραγουδάς και να γλεντάς τις πίκρες και τις αναποδιές πάντα με το τραγούδι και μόνο με το τραγούδι.

Πες μου για τα όνειρά σου για έναν καλύτερο κόσμο και μια πιο όμορφη ζωή και για σένα και για όλους.

Ακόμα και για το γειτονόπουλο που δεν σου έδωσε ποτέ να διαβάσεις εκείνα τα βιβλία.

Πες μου για μετά που παντρεύτηκες κι έκανες δική σου οικογένεια.

Πες μου για τότε που έλειπε ακόμα και το ψωμί για τα παιδιά σου, για τότε που η μόνη τροφή ήταν δυο κρεμμύδια και λίγη ζάχαρη τυλιγμένη στο μαντήλι για όταν έκλαιγαν τα μωρά.

Πες μου για τότε που μας νανούριζες κατάκοπη από τη δουλειά στα χωράφια, δικά μας και ξένα, όταν ψηνόμασταν στον πυρετό μα τα φάρμακα ήταν ανύπαρκτα και ο γιατρός δυσεύρετος.

Πες μας για το πόσο καμάρωνες που μεγαλώνουμε κι ανθίζαμε κι έλεγες χαλάλι οι κόποι, οι στερήσεις και η κούραση.

Έλα βρε μάνα. Κάτσε. Κάτσε δίπλα μου και πες μου.

Γιατί έκανες δικά σου “θέλω” τα “θέλω” των παιδιών σου;

Πώς μπόρεσες κι έζησες τις ζωές των παιδιών σου και όχι τη δική σου;

Αχ βρε μάνα!